

Sygnatura akt X C 1128/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G. W., dnia 15 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w G. W. X Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Andrzej Miszczak

Protokolant: sekr. sąd. Marta Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r. w G. W.

na rozprawie sprawy z powództwa W. R.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2 661,42 (dwa tysiące sześćset sześćdziesiąt jeden złotych 42/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 15 września 2017 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 1 880,92 (tysiąc osiemset osiemdziesiąt złotych 92/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

W. R. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Komendanta Wojewódzkiego Policji w G. W. 11 935 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu; zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że 1981 roku wpłacił 13 640 zł kaucji mieszkaniowej. W 2010 r. budynek został przekazany do zasobów Miasta Z.. Pozwany 29 października 2010 r. zwrócił powodowi kaucję w wysokości 1,36 zł wraz z odsetkami 4,01 zł. Powód zwrócił te pieniądze, uważa że pozwany winien mu zwrócić 11 935 zł, gdyż 13 640 zł stanowił 6,82 minimalnego wynagrodzenia w 1981 r. Minimalne wynagrodzenie wynosi 1 750 zł i pomnożone przez 6,82 daje 11 935 zł.

Skarb Państwa – (...) wniósł o oddalenie powództwa; zasądzenie zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że do uznania sądu pozostawia kwestię zasadności dokonania waloryzacji, kwestionując metodę waloryzacji, podnosząc że powód do wyliczeń zastosował wynagrodzenie brutto i netto. W ocenie pozwanego najwłaściwszym miernikiem do waloryzacji winno być przeciętne wynagrodzenie, które w 1981 r. wynosiło 7 689 zł, zaś w II kwartale 2017 – 3007,25 zł netto. Wpłacona kaucja stanowiła 1,77 przeciętnego wynagrodzenia z 1981 r. Odnosząc tą wielkość do przeciętnego wynagrodzenia z chwili obecnej należna powodowi kaucja wyniosłaby 5 322,83 zł. Pozwany wskazał przy tym, że obie strony winny być w równym stopniu obciążone ryzykiem inflacyjnym, stąd otrzymaną wartość winno się podzielić na pół.

Sąd rejonowy ustalił co następuje:

Decyzją Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w Z. z 12.06.1981 r. nr 2/81 poz. 59 powód otrzymał przydział mieszkania funkcyjnego w Z. przy ul. (...) w związku z czym powód wpłacił tytułem kaucji kwotę 13 640 zł.

1 stycznia 1999 r. zlikwidowano Komendę Wojewódzką Policji w Z. a zobowiązania przejęła Komenda Wojewódzka Policji w G. W.

W 2010 budynek przy B. został przekazany do zasobów miasta Z.. Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wlkp. 29.10.2010 zwróciła kaucję powodowi - 1,36 zł bez waloryzacji, powiększoną o odsetki - 4,01 zł.

3.11.2010 powód zwrócił 5,37 zł Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp.

Pismem z 11.5.2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty 11 935 zł w terminie 4 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

Komendant Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. pismem z 2 czerwca 2015 r. odmówił zapłaty i poinformował, że powód ma prawo dochodzić przed sądem waloryzacji sądowej.

Na przestrzeni lat od 1981 roku do 2010 roku nastąpił wzrost cen i usług o 1269,50 %

- okoliczności bezsporne.

Sąd rejonowy zważył, co następuje :

Do kaucji za lokal zajmowany przez powoda zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. - Prawo lokalowe (t.j. Dz. U. Nr 47 z 1962 r., poz. 227 ze zm.), która nie przewidywała waloryzacji kaucji mieszkaniowej i nie określała szczegółowych zasad zwrotu kaucji.

Zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (j.t. Dz.U. Nr 120 z 1998 r., poz. 787 ze zm) kaucja wpłacona przez najemcę przed dniem wejścia w życie ustawy, pomniejszona o ewentualne należności wynajmującego z tytułu najmu, podlega zwrotowi wraz z oprocentowaniem w ciągu miesiąca od opróżnienia lokalu lub nabycia jego własności przez najemcę.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 3 października 2000 r., sygn. akt K 33/99, uznał, że art. 62 ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych w zakresie, w jakim przepis ten wyłącza możliwość waloryzacji kaucji mieszkaniowej, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uchwale z 26 września 2002 r. w sprawie III CZP 58/02 Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przepis art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733) nie wyłącza możliwości stosowania art. 358¹ § 3 KC w zakresie waloryzacji wierzytelności o zwrot kaucji wpłaconej przez najemcę przed dniem 12 listopada 1994 r.

Zgodnie z art. 358¹ § 3 k.c. w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie.

Rzeczony przepis stanowi wyraz tzw. „prawa sędziowskiego”, stąd brak w nim wskazówek konkretyzujących mierniki dokonywanej przez sąd waloryzacji świadczeń pieniężnych. W materii tej rozstrzygające jest więc uznanie sędziowskie, oparte na wszechstronnym rozważeniu okoliczności danej sprawy, przy stosowaniu ogólnych kierunkowych wskazówek zawartych w ustawie¹. W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że skoro ustawodawca nie zawarł w treści art. 358¹ § 3 k.c. ściśle skonkretyzowanych mierników waloryzacji, nakazując jednak sądowi każdorazowo rozważenie interesów obydwu stron zgodnie z zasadami współzycia społecznego, to o stopniu i zakresie waloryzacji, jej potrzebie oraz kryteriach waloryzacyjnych decydować winny okoliczności konkretnej sprawy i wszechstronne ich rozważenie. Jednocześnie zauważa się, że nie sposób podejmować prób budowania katalogu mierników waloryzacji ani wyczerpującego, ani nawet przykładowego, do których mógłby – w zależności od rodzaju sprawy – sięgać sąd

stosujący ten przepis.² Pomimo tego, że ustawodawca nie zawarł w treści art. 358¹ § 3 k.c. konkretnych mierników, to jednak każda zmiana wysokości świadczenia pieniężnego wymaga zastosowania jakiegoś miernika.³ W praktyce decydować więc powinien konkretny układ okoliczności faktycznych sprawy. Sąd powinien ustalić stan faktyczny z chwili orzekania w zakresie indywidualnych stosunków majątkowych, rodzinnych i osobistych stron oraz sytuacji stron w ramach danego zobowiązania; pod uwagę należy brać także możliwość przewidzenia przez nie zmian siły nabywczej pieniądza w chwili zawierania zobowiązania. Elementy te składają się na dokonaną przez sąd ocenę tzw. rozkładu ryzyka inflacyjnego w konkretnym zobowiązaniu. Również w orzecznictwie podnosi się, iż sąd dokonując „rozważenia” interesów obu stron, winien to czynić w granicach zasługujących na ochronę przy utrzymaniu właściwego stosunku między nimi. Słuszny interes może i powinien być uwzględniony, ale tylko do granic kolizji z interesem drugiej strony. Jednocześnie należy pamiętać, że ingerencja sądu powinna następować w minimalnym zakresie, gdyż waloryzacja sądowa stanowi wyjątek od zasady dotrzymania umów i nie może prowadzić do podważenia całego systemu umownego oraz pełnego zignorowania zasady stabilności umów. Taki stan rzeczy prowadziłby bowiem do przyznania jednej ze stron umownego stosunku prawnego nieuzasadnionych korzyści kosztem drugiej strony.⁴ Wskazać również należy, iż - jak zostało to podkreślone w orzecznictwie Sądu Najwyższego - nakaz uwzględnienia przy waloryzacji sędziowskiej interesów obydwu stron nie pozwala przesuwać całego ryzyka dewaluacji pieniądza na stronę pozwaną,⁵ a sprzeczne z wymogiem rozważenia interesów stron są wszelkie kryteria jednostronne.⁶ Niedopuszczalne jest bowiem udzielenie ochrony jednej tylko stronie umowy z całkowitym pominięciem uzasadnionego interesu drugiej strony.

W ocenie sądu w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do zastosowania waloryzacji świadczenia, albowiem nie ulega wątpliwości, że doszło do istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania. Galopująca inflacja i jest wzrost na przestrzeni lat 1981 – 2010 o 1269,50% - co wynika z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego - sama w sobie stanowi dostateczną podstawę do sądowej ingerencji w stosunek umowny. Wskazać również należy, że denominacja złotego dokonana z dniem 1 stycznia 1995 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1994 r. o denominacji złotego (Dz. U. Nr 84 z 1994 r., póź. 386) sprawiła, że nominalna wartość świadczenia wynosi 1,36 zł. Zestawienie tej wartości z np. minimalnym wynagrodzeniem z 1995 r. – 260 zł (M.P. 1994 r. Nr 68, poz. 604) czy z przeciętnym wynagrodzeniem z 1995 r. – 702,62 zł (M.P. 1996 r. Nr 11, poz. 134) a następnie zestawienie wpłaconej kaucji 13 640 zł z najniższym wynagrodzeniem z 1981 r. – 2 400 zł, czy przeciętnym wynagrodzeniem – 7 689 zł, prowadzi do wniosku, że zachodzą podstawy do zastosowania art. 358¹ § 3 k.c.

Zdaniem orzekającego sądu najbardziej właściwym miernikiem do zastosowania waloryzacji będzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie. Miernik ten uwzględnia poziom inflacji, poziom cen w gospodarce i siłę nabywczą pieniądza. M. ten uwzględnia w najbardziej zbliżony sposób poziom wynagrodzeń w Polsce, jakie przeciętnie się uzyskuje. Najniższe wynagrodzenie (minimalne wynagrodzenie) pokazuje zaś poziom wynagrodzeń minimalnych, najniższych do osiągnięcia w danym roku. Ustala więc wartość poniżej której otrzymywane wynagrodzenie nie będzie pozwalało zaspokoić podstawowych potrzeb. Tym samym nie uwzględnia ono poziomu życia i wynagrodzeń w kraju i nie jest właściwy do dokonania sądowej waloryzacji i oceny wartości nabywczej pieniądze w dacie zapłaty kaucji i w dacie orzekania.

Dokonując wszechstronnego rozważania interesu obu stron, zindywidualizowanych okoliczności niniejszej sprawy sąd uznał, że przeciętne wynagrodzenie będzie najwłaściwszym miernikiem do dokonania waloryzacji sądowej. Jest to miernik obiektywny, miarodajny, gdyż pozwala właściwie uchwycić siłę nabywczą złotówki w dacie wniesienia kaucji i dacie orzekania.

W tym miejscu zwrócić również należy uwagę, że dokonując waloryzacji należy posługiwać się wartościami netto, albowiem przed 1989 r. wynagrodzenia nie były oskładkowane, nie były pobierane z nich zaliczki na podatek. Tym samym zestawienie wartości z 1981 r. z wartością z 2017 r. w kwocie brutto prowadziłoby do błędnego wniosku o znacząco wyższym wroście wysokości wynagrodzenia. Przy zestawieniu kwot netto uzyskujemy rzeczywisty wzrost wynagrodzeń i na bazie wartości netto można dokonywać porównania wynagrodzeń z 1981 r. i 2017 r.

W 1981 r. przeciętne wynagrodzenie wynosiło 7 689 zł (M.P. 1990 r. Nr 21 poz. 171), zaś w II kwartale 2017 r. wynosi 4 220,69 zł brutto (M.P. 2017 r., poz. 811), czyli netto 3 007,25 zł.

Kaucja wpłacona w 1981 r. w wysokości 13 640 zł stanowi 1,77 przeciętnego wynagrodzenia w 1981 r. Tym samym 1,77 przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2017 r. daje kwotę 5 322,83 zł (1,77 x 3007,25 zł).

Jak wskazano zaś wcześniej waloryzacja sądowa musi uwzględniać interesy obu stron i nie można w całości ryzyka inflacyjnego, dewaluacji pieniądza przerzucać na pozwanego, albowiem nie jest on winny tym zjawisk oraz nie uzyskał ekwiwalentu majątkowego, który nakazywałby obciążenie go całości lub w większym zakresie tym ryzykiem. Z tych względów sąd uznał, że obie strony winny być w równym stopniu obciążone ryzykiem istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza i wskazaną kwotę 5 322,83 zł podzielił na pół. Pozwany tytułem kaucji mieszkaniowej winien zwrócić powodowi 2 661,42 zł.

Na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia wyrokowania, albowiem z chwilą dokonania wyroku i dokonania waloryzacji sądowej świadczenie stało się wymagalne.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia, który w ocenie sądu jest niezasadny. Termin przedawnienia wynosi 10 lat. Wymagalność zwrotu kaucji nastąpiła 8 czerwca 2010 r. – pismo (...) w G. W. Tym samym pozew został złożony przed upływem terminu przedawnienia.

W pozostałym zakresie powództwo sąd oddalił.

Powód utrzymał się w swoim roszczeniu w 22 %, uległ w 78 % i w takim stosunku sąd – na podstawie art. 100 k.p.c. – rozliczył koszty procesu.

Powód poniósł koszty w łącznej wysokości 4 214 zł: opłata sądowa od pozwu – 597 zł, koszty zastępstwa procesowego adwokata w stawce minimalnej – 3 617 zł. Zgodnie z wynikiem procesu pozwany winien zwrócić mu 927,08 zł (4214 zł x 22 %).

Pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego, które w stawce minimalnej wynoszą 3 600 zł. Powód zgodnie z wynikiem procesu winien zwrócić mu 2 808 zł (3 600 zł x 78%).

Wzajemna kompensata roszczeń o zwrot kosztów procesu sprawia, że powód winien zapłacić pozwanemu 1 880,92 zł (2 808,08 zł – 927,08 zł).

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. mając również na uwadze fakt, że metoda powoda przyjęta do waloryzacji była błędna i przeprowadzona była nierzetelnie. Jak wskazano wcześniej niezasadnie zestawiono wartości brutto z wartościami netto, podwyższając wartość. Po drugie przyjęte założenia przez powoda również były błędne tj. najniższe wynagrodzenie wskazano z roku 1980 r. – 2000 zł (M.P. 1979 r. Nr 29, poz. 148) a nie z 1981 r., które wówczas wynosiło 2 400 zł i dałoby współczynnik wg wyliczeń powoda nie 6,82 a 5,68. Płacę minimalną powód przyjął z 2015 r. a nie z chwili orzekania. Jednocześnie na uwadze należy mieć fakt, że powoda reprezentował profesjonalny pełnomocnik a kwestia waloryzacji kaucji, metody waloryzacji jest powszechnie znana w orzecznictwie sądowym ogólnie dostępnym dla stron i ich reprezentantów⁷. Przyjęcie więc błędnych założeń, złych danych oraz niezasadne obciążenie w całości ryzykiem zmiany siły nabywczej pieniądza pozwanego sprawiło, że powód ostał się ze swoim roszczeń tylko w 22% a w konsekwencji zobowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty zastępstwa procesowego. Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt. III sentencji.

SSR Andrzej Miszczak

1 tak np. uchwała SN z dnia 10 kwietnia 1992 r., III CZP 126/91, opubl. OSN Nr 7-8/9 poz. 121

2 por. wyrok SN z dnia 25 lipca 2001 r., I CKN 127/01, LEX Nr 52479

3 tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 grudnia 1996 r., I ACa 10/96, opubl. Apel.-Lub. 1998, nr 1, s. 2

4 tak np. wyrok SN z dnia 13 listopada 2003 r., IV CK 201/02, opubl. LEX Nr 172814; a także wyrok SA w Katowicach z dnia 22 marca 2006 r., I ACa 2150/05, opubl. LEX Nr 189387

5 Por. wyrok SN z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 2/98, opubl. LEX Nr 50672

6 Por. wyrok SN z dnia 23 listopada 1993 r., III CRN 46/93, opubl. OSNC Nr 4/94 poz. 93; a także wyrok SN z dnia 2 grudnia 1999 r., III CKN 489/98, opubl. OSNC Nr 7-8/00 poz. 130

7 Por. chociażby wyrok SO Szczecin z 20.03.2015 II Ca 147/15, SO Gliwice z 12.08.2014 r. III Ca 786/14, SO Łódź z 6.06.2014 r. III Ca 1633/13 (wszystkie publikowane na portalu: orzeczenia.ms.gov.pl)